

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 44.

Sreda 28. maja 1930.

Leto V.

O obrtnem zakonu.

Delavci in nameščenci za svoje pravice v obrtnem zakonu.

Delodajalske organizacije razpravljajo o tem, ali naj bodo v novem zakonu določene enotne ali mešane delodajalske zbornice in ali naj imajo te zbornice pravico izdati obrtna dovoljenja ali ne. Toda vsi so bili v tem edini, da se v zakonu izpuste vse one določbe, ki govorijo o zaščiti pomočnikov in vajencev.

Za delavce je ta zakon velikega pomena. Ureja namreč zanje učbo obrti, razmere vajencev, šolanje vajencev, postajanje pomočnikov, gospodarsko izobrazbo pomočnikov, zaščito delavskih mezd, odpoved, ter za gotove panoge nameščencev odpravnino ob odpustu iz dela. Delavske organizacije imajo velik interes, da imajo o vseh teh vprašanih zakonite določbe in da so te čim boljše. Zaraditega delavstvo ne more stati na stališču, kakor delodajalci, da se te določbe izpuste v zakonu. (Razen, če se ta vprašanja regulirajo v zakonu o zaščiti delavcev. Op. ur.)

Na drugi strani so pa v načrtu zakona tudi določbe, ki niso čisto primerne in ne potrebne, kakor so na primer določbe o prisilnih organizacijah. Delavci morajo biti torej na straži, kako se dela okoli obrtnega zakona ter s svojo močjo vplivati na to, da se v zakon vzame ono, kar je zanje življenska potreba.

Iz tega razloga so beograjske in druge strokovne organizacije pričele akcijo, da o tem vprašanju obveste svoje delavske vrste ter izvrše svojo dolžnost, ker so delavske pravice v nevarnosti.

Rimska kurija in fašisti proti Angležem.

Atentat na guvernerja na Malti.

Na Malti v Sredozemskem morju gospodari guverner lord Strickland. Na guvernerja je streljal atentator, pa ga ni zadel. Atentat je posledica političnega hujskanja. Kako napete so razmere na otoku, dokazuje dejstvo, da je duhovščina »pod smrtnim grehom« in izobčitvijo iz cerkve prepovedala katolikom, voliti njegovo stranko pri volitvah v maltiški zbor. Sedaj pa pravijo, da je atentat — italijansko fašističen. Torej sta se tudi glede Malte rimska kurija in fašistični režim edina.

Panevropa.

Kaj pravi Lloyd George o Briandovem načrtu.

Angleški ugledni liberalni politik Lloyd George pravi, da je Briandov predlog glede organizacije evropske unije za Evropo največji načrt v zadnjih stoletjih. Leta 1914 ne bi bilo prišlo do vojne, če bi Evrope že takrat ne ločile carinske meje. Toda danes razmere niso boljše; carinske barikade so danes še močnejše in bolj goste. O svobodni trgovini ni več govora. Načrt pa bo ostal fantazija, dokler se Evropa ne bo odločila za odstranitev carinskih ovir in se ne bo gospodarsko utrdila. Le v tem primeru je načrt izvedljiv. Želeti pa je, da se načrt čimprej uresniči.

Leon Blum je skeptičen.

V »Populaire« objavlja francoski socialistični prvak Leon Blum svoje

Macdonald uživa zaupanje.

Velika večina parlamentarne frakcije za zaupnico.

Na konferenci parlamentarne frakcije angleške delavske stranke, ki se je vršila dne 22. t. m., se je vršila ostra kritika vladne politike glede na delavsko zakonodajo, zlasti zakon o podporah nezaposlenim. Zlasti strokovničarji so bili ostri v kritiki, ki so pa končno izjavili, da bodo vlado podpirali kljub odstopitvi ministra Mosleya. Nezaupnica Macdonaldu, ki jo je predlagal Mosley, je bila odklonjena z 210 glasovi proti 29; 50 poslancev ni glasovalo.

Meščansko časopisje meni, da je s tem kriza delavske vlade odstranjena.

Oficijozni list Delavske stranke

»Daily Herald« ne taji resnosti položaja, vendar je prepričan, da je debata na konferenci parlamentarne frakcije dokazala, da v delavski stranki ni načelnih diferenc, nego so le različna mnenja glede metod in taktike. List pozivlja člane delavske stranke, da naj se v sredo ne vzdrže glasovanja, da preprečijo padec vlade. Macdonald je na konferenci socialističnih poslancev obljubil, da se bo sedaj, ko je minila pomorska razorožitvena konferenca, lahko popolnoma posvetil problemu nezaposlenosti.

Kriza v delavski stranki je s tem poravnana.

Razorožitveni zakon v Avstriji bo sprejet

Avstrijski fašisti pogoreli. — Vlada odklanja grožnje Heimwehra in zahteva njegovih voditeljev po uvedbi demokraciji. — Dr. Seipel

Na shodu v Korneuburgu je izjavil dr. Steidle, da demokracije ne priznava, vrhutega pripravljajo heimwehri proslavo stoletnice rojstva bivšega cesarja Franca Jožefa. Avstrijski kancler je napovedal zakon o notranji razorožitvi Avstrije. Heimwehri pa odločno izjavljajo, da se ne dajo razorožiti in da je edini izhod fašistična diktatura.

Velika je predznost avstrijskih fašistov. Stari in mladi črnozolti avstrijakanti s prelato Seiplom vred so v svoji naivnosti mislili, da jim je pšenica dozorela. Zahtevali so enostavno, da mora kancler z njihovo pomočjo razorožiti socialiste, notranjega ministra Schumya zapoditi in postaviti za notranjega ministra njihovega pristaša.

Kancler dr. Schober je zahteve odklonil in predložil parlamentu zakon o razorožitvi civilnih ali privatnih organizacij, ki ga je parlament sprejel.

V parlamentu je bila ob tej priliki burna debata. Kancler Schober je izjavljal, da se motijo tisti, ki mislijo, da bodo kalili mir in red v državi. Mir in red je potreben tudi z ozirom na ugled države v inozemstvu.

Rekel je dalje, da jako obžaluje, da mora dogodke v vodstvu Heimwehra s tega mesta najodločneje zavrnil. Dokler bo v tej državi ustava in zakonita vlada, morejo biti mero-dajni le ustava in zakoni. Soglasen sklep ministrstva mi naroča, da predloge vodstva Heimwehra odklanjam.

V debato je posegel tudi užaljeni notranji minister Schumy (član zveze velikih kmetov) ter podal izjavo, ki je v parlamentu povzročila vznemir-

pomislike k Briandovi spomenici o panevropski zvezi: »Prvi pogoj za panevropsko zvezo je zblizanje med Francijo in Nemčijo ter odstranitev vseh momentov, ki ju ločijo, kar bo sedaj, po izpraznitvi Porenja, mnogo lažje. Mora se pa tudi vprašanje saarskega ozemlja čimprej rešiti. Drugo veliko vprašanje je fašistična Italija. Zelo težko bo združiti države, ki so po svoji notranjepolitični strukturi tako različne. Če se bo skušalo fašistične diktature spraviti pod isti klobuk z demokratičnimi republikami, bo imelo to iste žalostne

odklanja grožnje Heimwehra in zahteva njegovih voditeljev po uvedbi demokraciji. — Dr. Seipel

jenje in zamero pri vladnih strankah. Schumy se je najostreje izrekel proti vsakršnim motivam miru in proti pučistovskim tendencam Heimwehra. Ozmerjal je tudi krščansko-socialne poslance, ki pripadajo k Heimwehrom, češ, da ni mogoče, da bi bili člani zakonodajne korporacije v demokratični državi obenem člani stranke, ki ima ost proti temeljnim zakonom države.

V imenu socialne demokracije je govoril dunajski župan Seitz, ki je ostro obsodil heimwehrske intrige ter ponovno poudaril, da socialna demokracija pristane le na splošno razorožitev.

Po razpravi je bil odkazan vladni predlog pravnemu odseku in nato je prišel pred parlament.

Z vprašanjem razorožitve je v Avstriji zopet rešena važna politična kriza. Prelat dr. Seipel, ki je romal po svetu in se mudil dalje časa v Budimpešti, mogoče tudi v habsburgovskih zadevah, je pa doživel s tem nepričakovano, a moralno jak poraz.

Heimwehrov dr. Steidle se izgovarja.

Na zborovanju v Feldkirchnu je govoril dr. Steidle ob desetletnici heimwehrske proslave. Tu je izjavil dr. Steidle sam, da ni pripravljal državnega prevrata, ampak — čujte — braniti je hotel le — demokracijo, ki jo ogrožajo socialni demokrati! Heimwehr bo nadstrankarska organizacija, ki bo čuvala splošne narodne in državne interese. Dr. Steidle je torej temeljito kapituliral in se zatekel k izgovoru, ki je kapitalistom in fašistom prav dobrodošel — da se bori proti socialnim demokratom, to je proti delavskim interesom.

rezultate, kakor jih vidimo pri Društvu narodov.«

Bodoči socialistični kongres

se bo vršil na Dunaju.

Na berlinski konferenci socialistične delavske internacionale je bilo sklenjeno, da se bo letošnji kongres socialistične delavske internacionale vršil na Dunaju takoj po delavski olimpijadi, to je koncem avgusta ali začetkom septembra.

Indija kot delniška družba.

Kako se je angleški kapital polastil Indije.

Indija, ki sedaj povzroča Angliji toliko opravka, je prvotno bila trgovsko podjetje, ki je bilo last »Angleško-indijske trgovske družbe«. V prejšnjih stoletjih so bili trgovci pionirji svojih dežel in zaradi tega niso imeli samo gospodarskega, ampak tudi politični pomen. Ustanavljali so v oddaljenih deželah svoje trgovske postojanke, in če so podjetja uspela, so dobili od svojih vlad nekake oblastne pravice. Tako je prišla »Angleško-indijska trgovska družba« že početkom sedemnajstega stoletja v Indijo ter dobila leta 1624 oblast nekake vlade. Družba »East India Co.« si je osvojila leta 1651. otok Sv. Helene, in sicer kot oporišče na poti v Indijo (takrat še ni bilo sueškega prekopa in je bilo treba pluti okoli Afrike) in kmalu potem tudi otok Bombay. S tem je nastala med trgovsko družbo in vojskujočo silo nekaka ožja zveza. Tako je ustanovila »Vzhodno-indijska trgovska družba« več močnih vojaških postojank v varstvo svojih podjetij, med drugimi utrjeno trdnjavo St. William, ter je zasedla v razmeroma kratkem času vso Bengalsko. Nje požrešnost se je kmalu razširila tudi na Maisur. Premagala je Radša in leta 1832. osvojila deželo. S tem si je pridobila »Trgovska družba« za svoj razmah ogromno deželo, ki je bila večja kakor večina evropskih kraljevin. Ko je bilo gospodstvo »Vzhodno-indijske družbe« v Indiji utrjeno, ji je sledila šele angleška vlada in je z zakonom z dne 2. avgusta 1852 prenesla upravo Indije na angleško krono. Generalni guverner je dobil naslov podkralja. S tem je Anglija osvojila Indijo. Ko si je 29. aprila 1876 angleška kraljica Viktorija s parlamentarnim sklepom nadela naslov »Empress of India« (indijska cesarica), je postala Indija cesarstvo ter dne 1. januarja 1877 v Delhi razglašena kot cesarstvo, ki je bilo izkoriščevalni objekt trgovske družbe. Naslednja leta je bila Indija najvažnejša posest Anglije, od katere prosovanja je bogastvo Anglije naravnost odvisno.

Poljski parlament zopet odgoden.

Predsednik republike je mnenja, da parlament ne bi hotel pozitivno delati.

Dne 23. t. m. je bil sklican sejm na izredno zasedanje. Pol ure pred pričetkom seje pa dobi predsednik sejma Daszynski dekret predsednika republike, s katerim se seja odgodi za mesec dni. Odlok pravi, da ni čutiti v parlamentu volje za sodelovanje z vlado in ni verjetno, da bi parlament hotel pozitivno obravnavati gospodarske predloge vlade. Opozicijske stranke prirede protestne akcije. — Ubogo poljsko gospodarstvo naj služi kot pretveza, da se zaradi njega krši ustava.

Vlada namerava stabilizirati dinar.

Jugoslovanska vlada se resno bavi z vprašanjem stabilizacije dinarja, in sicer po sedanjem curiškem kurzu, ki znaša okoli 9.125 frankov 100 Din.

Prisilno delo o kolonijah.

Protibarbarstvu belih nad temnopoltimi narodi.

Mednarodni delovni urad je razposlal državam članicam mednarodne organizacije dela pravkar modro poročilo o prisilnem delu, ki se izvaja v vseh večjih kolonijah, o katerem se bo razpravljalo dne 10. junija t. l. in naslednje dni na 14. mednarodni delovni konferenci. O tem vprašanju se je razpravljalo že na konferenci dela 1929 in je bil izvoljen poseben odsek strokovnjakov v kolonijalnih vprašanjih, da pripravi material. Na podlagi nasvetov komisije je mednarodni urad dela razposlal vladam vprašalne pole in odgovore vlad objavlja urad sedaj v modrem poročilu.

Že posvetovanja na 12. konferenci dela so pokazala, da vladajo v vprašanju ureditve prisilnega dela za domače kolonijalne narode jako velike razlike v mnenjih. Zlasti povdarjajo interesirane države, da ni primerno, če bi se to vprašanje reševalo mednarodno. Posebno interesantno je ugotoviti, da izhaja iz odgovorov neka soglasnost. Vlade kolonijalnih držav imajo seveda precej različne nazore o gospodarskih posledicah, če bi se sklenil mednarodni dogovor. Toda ena sama vlada izjavlja, da je dogovor glede prisilnega dela nepotreben. Na podlagi odgovora vlad je mednarodni urad dela izdelal načrt za posvetovanja in dva načrta, ki ju priporoča v pretres. Načrt za posvetovanja obravnava načelo odprave prisilnega dela v vseh oblikah, dopušča pa prisilno delo v javne namene za prehodno dobo, vendar le ob upoštevanju v dogovoru določenih določb glede delovnih pogojev. Posebno važna je določba načrta, ki prepoveduje vsako prisilno delo v privatne namene po poteku treh let, v katerih se mora mednarodni dogovor ratificirati.

Habsburžani še ne dajo miru.

Oton Habsburški postane kralj ogrski. — Kdaj bo konec rovarstvu famulije švicarskih klativitezev?

Čehoslovaški socialnodemokratski list »Pravo lido« poroča, da se na Madžarskem resno bavijo s proglastitvijo Otona Habsburga za madžarskega kralja. Letos 22. novembra bo Oton, sin bivšega avstrijskega cesarja Karla, star 20 let in polnoleten. Ta dan namerava grof Bethlen razglasiti v parlamentu, da je madžarska kraljevina in da je bil za-

kon o odstavitvi Habsburgovcev vsiljen ter je zaraditega neveljaven. Iz teh razlogov smatra Ogrska, da ima Oton dedno pravico na prestol. Kdaj bo Oton kronan, je odvisno od znanjepolitičnih razmer. Madžare podpira baje v tem vprašanju Mussolini in novi papežev tajnik Pacelli. Po splošni situaciji je posneti, da imajo madžarski reacionarci vsa moralno podporo pri večini tujih držav, oziroma so med njimi tudi države, ki se ne marajo vtikati v

madžarske notranje politične razmere. — Oton se baje tudi ženi v Rimu.

Habsburžan Albrecht je obiskal v Belgiji mladega Otona in mu obljubil, da ga bo podpiral v stremljenju po madžarskem prestolu. — Madžarski legitimist grof Franc Hunyadi je izjavil, da zanj ne obstoja vprašanje prestolonasledstva, nego gre le za čas in kako naj se to izvede.

Doma in po svetu.

Francoski minister dela Louis Loucheur v Beogradu. Francoski minister Loucheur je prišel v Beograd, da se dogovori z dr. Marinkovićem in rumunskim poslanikom v Londonu Titulescom o pariški pogodbi glede vzhodnih reparacij. Obiskal je že Prago ter obišče še Bukarešto in Budimpešto.

Beograjski proces proti zagrebškemu teroristu. V pondeljek je bilo zaključeno dokazno postopanje v procesu Bernardić, dr. Maček in drugi. V torek je začel govoriti državni tožilec in nato bodo govorili zagovorniki. Ti govori utegnejo trajati ves teden.

Splošna delavska zveza Jugoslavije je priredila v zagrebškem Metropol-kinu javno predavanje, na katerem je govoril bivši minister Vito Korač o svetovnem gospodarstvom položaju in brezposelnosti. Korač je mnenja, da bi se domača brezposelnost lahko dalo odpraviti z dvigom domačega gospodarstva, nikakor pa ne z boljševističnimi metodami. Brezposelnost je postala permanentni svetovni pojav. Na vsem svetu je nad 30 milijonov brezposelnih.

Konferenca o izvedbi vzhodnih reparacij se je vršila 25. maja v Beogradu, katere se je udeležil francoski minister Loucheur, ki ga je kralj ob tej priliki odlikoval z redom Belega orla.

»Slovenski Narod« in sanatorij za tuberkulozne železničarje. Neko »objektivno oko« se v »Slovenskem Narodu« spodtika nad tem, da je pristojna komisija za določitev prostora za zgradbo sanatorija za tuberkulozne železničarje izbrala v ta namen pohorsko pobočje med Konjicami in Slovensko Bistrico, in mu ni prav, da se ni v to komisijo povabilo tudi zastopnika tujsko-prometne zveze in g. Badjuro, ki pozna slovenske kraje. Mnenja smo, da zamore klimo kakega kraja (in samo ta je pri tem odločujoča) določiti edinele fizik in zdravnik. Tujsko prometni zvezi je pa lahko čisto vseeno, kje bo sanatorij stal, ker to ne bo

zabavišče ali zdravilišče za tujce, temveč zavod za naše tuberkulozne železničarje. Lokalni patrijotizem nekaterih ljubljanskih krogov res že meji na nadutost in smešnost. Državljeni za levim bregom Save morajo ravnatoko plačevati davke, kakor oni na desnem, in tembolj čutijo krivico, da se jih pri vsaki priliki prezira. Primerjajte koliko je pridobila v povojni dobi Ljubljana in koliko Maribor!

Novoimenovani nemški poslanik pri jugoslovanski vladi, Ulrich von Haase, je prispel 25. maja v Beograd.

Stanovanjska akcija drugod. Nočemo iznova poročati o Dunaju, o Nemčiji, Franciji ali o Čehoslovaški, ki votirajo milijonske vsote za stanovanjsko akcijo. Omeniti hočemo samo en primer z ozirom na ceno v novih stanovanjskih hišah, ki jih je zgradilo mesto Lipsko v Nemčiji. Lipsko je precej veliko mesto in je zgradilo velike stanovanjske kolonije z moderno opremo. Stanovanje iz dveh sob, kopalnice in kuhinje velja v Lipskem na mesec 120 Din; z eno sobo, kuhinjo in kabinetom okoli 90 Din. Taka stanovanja veljajo pri nas 800 oziroma 400 Din. — Od kod te velikanske razlike?

Kongres Zveze nabavljajnih zadrž državnih uslužbencev se je vršil te dni v Beogradu. Skupno premoženje zadrž je znašalo koncem lanskega leta 2 in pol milijona dinarjev, prometa pa je bilo v prošlem letu za 675 milijonov dinarjev.

Avstrijski notranji minister in podkancler Schumy je izstopil iz Heimwehra. Prvič je bil izključen, sedaj pa je sam izstopil, češ, da se ne strinja z metodami fašistične diktature in akcijami Heimwehra, ki ogrožajo notranji mir, ker je sam lojalen državljani in notranji minister. Schumy je očitvidno tudi iskal povoda za izstop.

Avstrijska zveza delavskih radio-poslušalcev je pred par dnevi sklenila delati na tem, da si čimprej

postavi lastno radio-oddajno postajo, da se na ta način znebi krščansko-heimwehrskega vsiljenja programov.

Vsa bojna društva v Nemčiji bodo razpuščena? Minister za notranje zadeve dr. Wirth je v glavnem odboru »Rajhstaga« izjavil, da bo treba poleg »Stahlhelma« tudi vsa ostala taka po vojaško organizirana društva prepovedati, češ, da je dolžnost vlade, da zaščiti državljane, ne pa strankarske čete. Dr. Wirth je klerikalec.

Odprava prisege pred sodiščem v Nemčiji. V upravnem odboru državnega zbora v Nemčiji je bilo sklenjeno s 17 glasovi proti 10, da se prisega pri sodiščih ukine. Izpovedi pred sodiščem se bodo, če parlament sprejme ta predlog, podajale samo s častno besedo v roko. Za predlog so glasovali v odboru socialni demokrati, ljudski konservativci, demokrati, komunisti in nemški nacionalci. — Odprava prisege pomeni ukinitve starega načela, ki v današnji dobi ni več primerno. Priča je ali resnicoljubna ali pa ni in utegne lagati tudi pod versko prisego, če sicer nima čuta resnicoljubnosti ali jo zavajajo k temu kakih osebnih interesih.

Korupcija v madžarski armadi. Svetovna vojna je ves svet upropastila ne samo materialno, ampak še bolj moralno. O odkritju korupcije v madžarski vojni upravi so listi že ponovno poročali. Preiskava se je sedaj raztegnila na vso državo. Dne 21. t. m. je bil aretiran polkovnik Andrej Horvat. Ugotovljeno je, da datirajo nepravilnosti pet let nazaj. Tržaški atentatorji na »Popolo di Trieste« so bili prepeljani v Rim, kjer se bo vršila razprava. Obtoženec je sedem. — Glavni obtoženec, Josip Španger, je v zaporu umrl za možgansko kapjo.

Obnova grške monarhije. Bukareški list »Cuventul« poroča, da je bivši grški kralj Jurij bil v Londonu ter se dogovarjal z nekimi političnimi krogi glede obnove grške monarhije. Jurij je moral zapustiti Grčijo leta 1923. Vest je v toliko neverjetna, ker se politično naziranje v Grčiji vendar v tem kratkem času ni toliko izpremenilo.

Obsedno stanje v Šolopurju je ukinjeno.

Rockefellerjev oljni koncern izkazuje v letu 1929 čistega dobička 121 milijonov dolarjev (7800 milijonov dinarjev).

Nov prezident v Braziliji. Kongres je izvolil novim predsednikom republike Julija Prestesa, podpredsednikom pa Vitala Soaresa.

Stalin vztraja. V Moskvi se bo vršil kongres komunistične stranke. Na kongresu bodo razpravljali v glavnem o kolektivizaciji poljedelstva.

Ali nasprotuje vpepeljevanje trupel v krematorijih krščanski veri?

(Prevod iz mariborske »Volksstimme«.)

Sveto pismo novega zakona vse-kakor nikjer ne omenja vpepeljevanja, ker v tisti dobi v Judeji ni bilo več v navadi; zato omenja samo pokopavanje in primerja v svojem slikovitem jeziku mrtve večkrat s spečimi (glej evangelij sv. Janeza, 11. poglavje 14. vrsta; sv. Matevža 9. poglavje 21. vrsta in več drugih). Iz tega pa ne sledi, da sveto pismo novega zakona vpepeljevanje obsoja, ker se ne najde v njem niti eno mesto, ki bi trdilo, »da je vpepeljevanje prepovedano, da je nekrščansko, protiversko in proti Kristusovim naukom«. Po naukih (dogmah) katoliške cerkve ima pa stari zakon svetega pisma isto veljavo, kakor novi zakon, ki je samo zaključek in izpopolnitev starega zakona. Novi zakon izpreminja in nadomešča samo nekatere starozraelske običaje (na primer mašno daritev mesto klavne daritve) in pogloblja nauke o morali in duhovnosti. Radi tega imajo po naukih katoliške cerkve gori omenjena mesta starega zakona, ki govorijo o vpepeljevanju, polno vred-

nost božjega razodetja, ki ga Bog ni nikdar preklical ali izpremenil. Rad se odpovem svojim »zmotam«, če mi nasprotniki vpepeljevanja dokažejo, da so citirana mesta svetega pisma potvorbena, ali če mi vsaj eno mesto v svetem pismu pokažejo, kjer bi se vpepeljevanje izrecno prepovedovalo. Dokler se mi pa tega ne more dokazati, pa vztrajam pri svoji trditvi: Kdorkoli govori, da sveto pismo prepoveduje vpepeljevanje, ta ali ne pozna svetega pisma, ali pa vedoma laže.

2. Ravnatoko malo nasprotuje vpepeljevanje nauku o vstajenju. Ta nauk je, poleg nauka o ljubezni do bližnjega, najbolj vzvišen in svet, in temelj krščanstva. Kakor je ljubezen vsebina in bistvo pravega krščanstva, tako je vstajenje končni cilj in krona njegovega prizadevanja. Gotovo je kristjanu v veliko tolažbo prepričanje, da pride enkrat čas, ko bo neizprosna smrt, kateri se moramo vsi podvreči, nekoč premagana. Ta nauk tudi ne nasprotuje človeški pameti. Kajti, kakor je bilo mogoče, da se je duša združila z materijo, s telesom v naše sedanje, zemeljsko življenje, tako je tudi verjetno in je mogoče, da se naš duh po smrti našega telesa zopet združi z materijo. To možnost in verjetnost se predstavi religioznim ljudem kot popolna gotovost. Zato nahajamo nauk o vstajenju pri vseh narodih in v vseh

časih, najsi bo v tej ali oni obliki. V vstajenje so verovali že stari Egipčani, le da so potovanja duše, reinkarnacija in sence spodnjega sveta drugačne oblike tega nauka. Tudi spiritizem korenini navsezadnje v tej predstavi.

Nepojmljiva je samo predstava, da bi se mogla nekoč duša združiti z našim sedanjim telesom (to se pravi, s skupnostjo atomov, iz katerih našo umrljivo telo obstoja). Kajti naravoslovje nas uči, da se naše telo — kakor vsako drugo snovno bitje — od svojega spočetja do razkroja neprenehoma spreminja in ponavlja. Navedeno nesmiselno pojmovanje je pa tudi krščanstvu popolnoma tuje: kajti to, kar od smrti vstane, je nesmrtno. Naše telo je samo materija, ki se zopet povrne v materijo, kajti »v potu svojega obraza boš jedel svoj kruh, dokler se ne povrne v zemljo, iz katere si vzeti! Prah si in v prah se boš povrnil« (Mojzes I., 3. in 19.). »In prah se povrne v zemljo, kakor je bil, duh pa se vrne k Bogu, ki ga je dal.« (Propovednik XII., 7.). »Vse gre na eno mesto; vse je postalo iz prahu in vse se vrača zopet v prah« (Propovednik III., 20.). Te misli se često ponavljajo v starem in v novem testamentu. Nikdar pa ni rečeno, da bo ta prah deležen večnega življenja. Vstajenje je torej nekaj čisto drugega in ne zopetno oživljenje prahu. O smislu vstajenja nas

Odrešenik sam pouči, ko odgovori farizejem na znano vprašanje sedmih bratov in žene: »Ob vstajenju se namreč ne ženijo in ne može, temveč so kakor angelji božji v nebesih« (Matevž XXII., 30.). Najbolj natančno govori o vstajenju veliki apostol narodov, Pavel, v 15. poglavju svojega prvega pisma Korinčanom. Žal nam ne dopušča prostor, da bi to čudovito, lepo mesto Svetega pisma v celoti ponatisnili. Zato navajam le posamezne, posebno jasne citate: »Trohnelo se je vsejalo, netrohnelo bo vstalo... Živalsko telo se vseje, duhovno telo bo vstalo. Je namreč telo duhovno.« Seveda si o vstajenju ne moremo vstvariti prvega pojma. Toliko je pa vendar gotovo, da celota atomov, ki sestavljajo naše izpremenljivo in umrljivo telo, ne bo nikdar vstala. Tudi sklicevanje na Kristusovo vstajenje je brez pomena; kajti vstal ni Kristus-Clovek, temveč zmagoviti Kristus-Bog. Razen tega pa je vstal Kristus že tretji dan po svoji smrti, ko njegovo telo še ni razpadlo. In končno: ali bi ne bilo bogokletstvo, če bi se mi z Bogom primerjali? — Če pa vemo, da smo prah in da se v prah povrnemo, potem je popolnoma vseeno, če se naše zemeljsko telo pokoplje, sežge ali pa vrže divjim zverem, da ga raztrgajo. Potem pa tudi vpepeljevanje ne more nasprotovati nauku o vstajenju. (Dalje prihodnjic.)

Zveza gospodarskih zadrug v Jugoslaviji v Ljubljani.

(K njenemu kongresu dne 29. maja tl.)

Delavsko gibanje je svoje delovanje razširilo vedno in od nekdanj že na vse pango delavčevega udejstvovanja in življenjskih potreb. Vsako količnik razvito delavsko gibanje je imelo delo razdeljeno in glavni sestavni deli so bili vedno: politična, strokovna, gospodarska in kulturna organizacija.

Delo tretje organizacije v tem krogu je vršila pri nas že od prevrata sem Zveza gospodarskih zadrug v Jugoslaviji v Ljubljani. Sedaj, ko pri nas prve organizacije ni več, je njena važnost še tem večja. Ustanovljena leta 1919 je Zveza l. 1925 preosnovala svoj ustroj iz navadnega društva v zadrugo in razširila svoj delokrog na celo državo. Ali šele od lanskega leta lahko po pravici nosi svoje ime. Lani so se ji pridružile namreč prve zadruge iz krajev preko Sotle in Kolpe, ki jih sicer ni mnogo, a bile so doslej za lastno delavsko organizacijo

precej indiferentne. Danes se članstvo Zveze že razširja preko treh banovin (Dravske, Savske in Dunavske) ter prestolice Beograda. Večino zadrug pa tvori Slovenija, kjer jih je v Ljubljani 18, v Mariboru 7, na Jesenicah 4, v Celju 3, na Glincah, v Trbovljah in Guštanju po 2, v ostalih krajih po ena. Dalje so tri v Zagrebu, ena v Vel. Bečkerek in ena v Beogradu.

Zveza se je razvijala sledeče:

	1926	1927	1928	1929	1930
skupno	36	38	39	46	50
od tega:					
konzumne zadruge	6	6	5	6	8
produktiv. zadruge	11	12	12	14	15
denarne zadruge	7	7	7	8	8
stavbne zadruge in Del. domovi	7	8	9	11	13
tiskovne zadruge	3	3	3	3	4
razne zadruge	2	2	3	4	5

Posamezne postavke zadrug so bile:

	1926	1927	1928
člani	22.775	22.654	22.887
prodano blago od tega lastne produkcije	Din 56.060.910.11	Din 48.231.609.33	Din 50.424.903.10
oddajališč	Din 11.362.787.25	Din 12.519.195.52	Din 14.021.515.79
uslužbencev	63	72	82
deležev	330	340	362
hranilne vloge	Din 4.160.505.42	Din 4.042.659.99	Din 4.148.902.58
skladi	Din 15.088.283.43	Din 15.597.008.89	Din 17.797.665.66
	Din 1.845.285.31	Din 1.814.516.59	Din 2.083.955.61

Članov imajo naše zadruge že preko 24.500. Ustanavljajo se neprestano nove, zlasti v Bosni in Hercegovini (Drvar, Banja luka, Teslić, Ljubija) ter po Hrvatski.

Konzumne zadruge napredujejo dobro, enako produktivne in denarne. Delovanje stavbnih zadrug se je ustavilo, dasi je zgradila zadruga »Stan in dom« že 70 hiš v vrednosti 14 milijonov Din in upravljala zadruga »Mali dom« 10 stanovanjskih barak, za katere je morala kupiti za skoro Din 400.000 sveta, vse iz članskih prispevkov. Barake, ki nudijo stanovanja do 50 rodbinam, so sedaj že zadržna last. V zadnjem času so marljivi zlasti gorenjski zadrugarji, ki pridno zbirajo fonde za zgradbo svojih »Stan in domskih« hiš na Jesenicah, Imamo tudi dva zadržna kina na Jesenicah (»Radio«) in v Trbovljah (»Svoboda«). Tiskovne zadruge ne uspevajo najbolje ne sicer v denarnem oz. poslovnem oziru, nego v moralnem: delavstvo ne kupuje rado delavskih izdelavcev za delavca izdanih knjig. Zadržna založba v Ljubljani je izdala od leta 1923 že 42 stvari za delavstvo, in »Naša Snaga« v Zagrebu pa večino hrvatske delavske literature. Redno izhajata: Zadržni koledar in Črveni koledar, Zveza stavbnih zadrug iz že omenjenih vzrokov ne deluje preintenzivno, Splošna zavarovalna zadruga varuje interese svojih članov in vseh zadržug in zadrugarjev, ki se obračajo na njo. Poljedelska zakupna zadruga izvaja načelo: »Proč s posredovalci« in poizkuša na dveh veleposestvih v Sloveniji lastno poljedelsko produkcijo, ki naj bi nudila konzumnim in deloma produktivnim zadržugam surovine: pšenico in druge žitarice, mast, meso, jajca neposredno. Ko se bodo ti poizkusi končali in se bo zlasti dožnelo, kaj je najracionalnejše pridelovati, bomo lahko v malem zametku posnemati Angleže, ki na lastnih poljih v Kanadi pridelujejo žito, ga z lastnimi parniki prepeljejo v Anglijo, ga v lastnih mlinskih predelajo v moko in to zopet v lastnih prodajalnah oddajo članom, ki se lahko ponašajo s tem, da uživajo »lastno zadržno moko« ali celo lasten zadržni kruh, ki ga spečejo zadržne pekarnice. Teh sled-

njih imamo mi pet (Ljubljana, Maribor, Zagreb, Hrastnik in Prevalje). Ljudska kuhinja v Celju opravlja tamošnje ljudsko kuhinjo in Zadruga nakladalcev in razkladalcev lesa na Rakeku bo urejevala delo tamošnjih lesnih izdelavcev.

Naša zadruga in zadržne ustanove posedujejo danes že 49 zadržnih nepremičnin v bilančni vrednosti 16 milijonov Din, s »Stan in Domska« pa 116 v vrednosti 30 milijonov. Te številke so zgovorne in vsaka taka nepremičnina je postojanka delavstva Jugoslavije.

Zadržna banka je denarna središnica delavskih zadrug. Ima Din 5.000.000 delniškega kapitala, 19.205.440,44 hranilnih vlog, Din 415.000 rezervnih skladov in 560 milijonov letnega prometa. Njena palača na Miklošičevi cesti 13 v Ljubljani je lahko v ponos delavskemu zadržgarstvu.

Poleg tega delujejo še razne pomožne organizacije kot Zadržna liiga (društvo za zadržno propagando, Izseljenska liiga, društvo za varstvo in pomoč našim izseljencem) itd. Veliko delo vrši tudi Zveza delavskih žena in deklet.

Kot glasilo Zveze izhaja že 9 let mesečnik »Konzument«, ki služi za propagando in pouk zadržgarjev ter tvori svoje posebno mesto v jugoslovanskem delavskem tisku; v svoji stroki je edin.

Za svoje zadruge skrbi Zveza kolikor pač možno. V minulemu letu je izvršila nebroj intervencij v vprašanih taks, poštnine, družbenega davka, zgradarine, rentnine in dopolnilne takse. Povsod je večinoma uspela, le vprašanje zgradarine stavbnih zadrug je še odprto, in pa seveda davek na poslovni promet, ki najhujše teži naš delavca-konzumenta.

Skupno delo vseh delavskih zadrug bo pa mogoče prispevalo k osamosvojitvi delavskega razreda in k njegovi gospodarski moči in vplivu. Združen bo dosegel vse, kar mu pripada.

Cvetko Kristan.

Romarska ladja zgorela. Parnik »Azija«, ki je odplul iz Marselja s 1500 mohamedanci, ki so romali v Meko, se je v Rdečem morju vnel. Mnogo romarjev je zgorelo v kabinah, mnogo jih je poskakalo v morje, kjer so utonili, ostale so rešile na pomoč prihitele ladje.

»Grof Zeppelin« je 22. maja srečno pristal v Pernambucu in je 23. maja zjutraj letel dalje proti Rio de Janeiro.

Še za gramofon!

Vsi naši čitatelji še ne vedo, da je gramofon razstavljen že v oknu naše mariborske uprave, vkljub temu pa je prišlo do danes že mnogo predlogov. Evo nekaterih:

IV. predlog:

»V vsakem industrijskem večjem kraju, mestu ali občini bi poiskali poverjenika, kakor ga ima n. pr. »Cankarjeva družba«. Tega poverjenika lahko dobite potom centrale »Svobode« ali »Saveza železničarjev« ali drugih strokovnih organizacij, ker vsaka centrala bi Vam radevolje povedala ime najagilnejšega člana v enem ali drugem okraju. Temu poverjeniku bi dali potem seznam zaostalih naročnikov, ki bi potem ustno tirjal vsakega zamudnika. Danes je pač tako, če ima človek denar, rad pozabi na svojo dolžnost; ko pa čita poziv in listu, pa nima denarja. Poverjenik pa bi vse te boleznij v vsakem okraju poznal ter bi tirjal takrat, ko bi bil za to pravi čas. Naročnik bi se pa tudi sramoval, da ve tudi nekdo drugi, da dolguje delavskemu listu. Obenem bi bil pa ta poverjenik tudi agitator za nove naročnike. V večjem kraju bi se postavilo več poverjenikov. — Poverjenikom bi se lahko dalo malo nagrado, ako bi bili toliko nezavedni, da bi jo sprejeli. To bi bil moj predlog. — Vaš naročnik.«

V. predlog:

»Ker bi se prav nič ne branil gramofona »zastonj«, dam upravi »Delavske Politike« sledeči nasvet: V eni prihodnjih številki naj »Del. Politika« pozove vse one, ki so dobivali list en mesec na ogled in ga niso vrnili niti plačali, naj do vključno 6. julija (proslava zadržnega dne) predložijo najmanj 5 novih naročnikov, ki so plačali vsaj za en mesec naročnino; oni pa, ki so dobivali list mogoče že dva meseca in niso poravnali naročnine, pa 10 novih naročnikov, ki so plačali vsaj za 1 mesec naročnino. Če to izpolnijo, je s tem že njihov list plačan, ter bodo tudi zanepre ostali naročniki »Del. Politike«. S tem predlogom, mislim, bi bilo vsem ustrezno! Zaostalim naročnikom, ker bi jim pri nekoliko agitaciji ne bilo treba plačati naročnine za nazaj, upravi lista, ker bi s tem prišla do novih naročnikov, najbolj pa meni, ker bi dobil gramofon »zastonj«. — L. M.

VI. predlog:

»Moj nasvet je, da bi se o naročnikih informirali, če imajo človeških potrebam odgovarjajočo službo ali delo, če mogoče niso brezposelni! Če so brezposelni, potem se potrudite, da se jih po možnosti zaposli, da bodo lahko plačali naročnino. Če pa so ti zaostali naročniki gmotno dobro situirani, pa mogoče dvomijo nad idejo ali njenim uresničenjem, potem skušajte z ljubeznijo in dejstvi tem ljudem njihov dvom premagati. Če bo uspeh dosežen, kar upam, bo namizni gramofon gotovo moj in prva plošča, ki jo bom igral na njem, bo pesem na čast delu. Mnogo nas je, ki beremo list »Delavsko Politiko«, pa nismo naročniki, ker smo finančno slabo stoječi ljudje: umirovljenci, brezposelni itd. — S pozdravom A. U., Trbovlje.«

VII. predlog:

»Tudi jaz sem se odločil skromen nasvet odposlati na naslov »Delavske Politike« v doseg zaostale naročnine. Vsakemu naročniku, ki je prejel »Delavsko Politiko« in naročnine ni poravnal, naj se pošlje priloga ali pismo s sledečo vsebino:

Roko na srce, dragi čitatelji!

Ali veste, koliko imamo dela in stroškov, ko moramo pisati izkaze in opomine za neplačane naročnine?

Ali Vam je znano, da se po vsem svetu plačuje naročnina vnaprej? Prosimo torej, nakažite nam naročnino za »Delavsko Politiko«, ki ste jo doslej prejeli, niste nam pa do 1. maja nakazali naročnine niti za 1 mesec, dasi smo Vam priložili položnico.

Vemo, da se taka reč rada pozabi, zato je najbolje, da kar hitro izpolnite priloženo položnico in odpošljete denar!

Jaz sem mnenja, da tak prisrčen naslov in priložena položnica morata imeti med naročniki »Del. Politike« največ odziva. — S spoštovanjem, Ivan Stumpf, Maribor, Meljska c. 51.

VIII. predlog:

Temu predlogu se vidi, da je izšel iz jako idealnih krogov:

Mitnice na mariborski mestni meji.

Občinska uprava predlaga uvedbo užitnine, sicer pravi, da je finančna kriza nezogibna.

Ironija usode je, da baš oni ljudje, ki so pred tremi leti vodili glavni boj proti užitninskemu davku, četudi že tedaj davno več ni bil aktualen, morajo sedaj istega blagoslovljati. »Slovenec« je namreč pred nekoliko dnevi poročal, da mariborska mestna uprava več ne ve ne kod ne kam in da bo primorana, če hoče preprečiti finančno krizo, uvesti enega najbolj odlojznih, obenem pa zastarelih občinskih davkov, to je užitnino, ali kakor so včasih rekli »Mautsteuer«. Ne bi bilo napačno, če ponovimo samo nekoliko citatov iz proslulega »Mariborčana« izza občinskih volitev leta 1927.

»Strašna državna davčna bremena že nosijo Mariborčani tako, da že komaj dihaajo. Pa socialistom je to še premalo. Že pred leti so izjavili v občinskem svetu, da Mariborčani se lahko prenesejo večje davke, ker so še premalo obdavčeni. Bahun najraje preišlje o tem, kakšni davki bi se dali potrpežljivim Mariborčanom še naložiti. Kaj bi pomenil užitninski davek? Ta davek bi pomenil, da bi se v Mariboru podražila vsa živila. Če bi kmetica prinesla v mesto mleko, jajca, sočivje, sadje in druga živila, bi morala na »mauti« pri vstopu na mestna tla, plačati ta davek in zato bi morala blago meščanom potem dražje prodati. Vsako blago bi se s tem občutno podražilo. Ta davek bi socialistom (torej ne občini) nesel na leto 10 milijonov Din, ki bi jih bili socialisti izropali iz žepov ubogih Mariborčanov. Kajti vsak Mariborčan potrebuje živež in obleko in vse to bi bilo obdavčeno; za to bi moral vsak Mariborčan, tudi najmlajši, socialistom plačevati užitninski davek. Leta 1922 sta se uprta temu davku v občinskem svetu gg. dr. Jerovšek in Zebot s tako silo, da se socialisti niso upali zagovarjati svojega užitninskega davka, temveč so ga umaknili. Zastopniki SLS so torej pred petimi leti rešili Mariborčane roparskega užitninskega davka in jim od leta 1922 prihranili najmanj 40 do 50 milijonov dinarjev! Pa socialisti tega davka niso za vedno zakopali, ampak so ga le odložili, da pride boljša prilika za uvedbo tega davka. Bahun in Grčar že imata izdelan načrt, že imata načrt za roparski užitninski davek in ga bosta pri prvi priliki zopet predložila, kakor hitro prideta do moči na magistratu. Potem pa Vam gorje, Mariborčani, potem boste plačevali, da boste kravovo gledali! Zastopnika SLS gg. dr. Jerovšek in Zebot sta že pred petimi leti obvarovala Mariborčane ogromnega užitninskega davka in zastopniki SLS hočejo tudi v bodoče že itak preobložene Mariborčane z vso silo braniti pred novimi socialističnimi bremenji.«

Tako so pisali o užitnini leta 1927 ljudje, ki sedaj leta 1930 v svojih glasilih ta davek zagovarjajo. Sodbo si naj javnost sama napravi. Mestne blagajne so bile leta 1922 ne le prazne, ampak še velik primanjkljaj je našla nova občinska uprava. Delavski zastopniki bi bili iz užitninskega davka gradili stanovanja. Ta davek bi bil Mariborčani leta 1922 mnogo lažje prenašali, kot danes, ko je Maribor avanziral na najdražje mesto v državi. Mi sovražimo demagogijo ter priznavamo, da se nahaja mestna občina mariborska v zelo težkem finančnem položaju. Toda zaradi tega danes ni to več umestno, kar je morda bilo pred 10., oz. 8. leti. Uprava se naj obrne na merodajni forum v državi za dovolitev edino umestnega ter mogočega vira in ta bi bil: **direktni davek**, ki se naj naloži na direktni državni davek, in sicer progresivno, da ga bodo morali plačevati vsi oni, ki imajo primerne dohodek, ne pa tudi oni, ki nič nimajo. Pri tem si bo občina še prihranila ogromne režije za pobiranje užitnine.

»Pošiljajte list naročnikom, da postanejo razredno zavedni; ko bodo razredno zavedni, se bodo zavedali tudi svoje dolžnosti in bodo plačali naročnino. Na ta način bo imel vsak, kar potrebuje: »Delavska Politika« stalne in dobre naročnike, a naročniki bodo razredno zavedni.«

Kruševac, 19. V. 1930.

Stalin pravi, da brez kolektivizacije poljedelstva ni komunizma. Kolektivizacija napreduje. Leta 1928 je bilo kolektivizirane 3% zemlje, to je 1.5 milijonov hektarov. Po mnenju Stalina je ta proces najvažnejši temelj za socialno družbo sovjetske unije. V Düsseldorfu so prijeli nekega voznika Petra Kürtena, o katerem trde, da je identičen s skrivnostnim morilcem deklet, ki je lansko leto razburjal ves okraj.

ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“

NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22

Kulturni pregled.

Redni občni zbor Cankarjeve družbe se vrši dne 18. junija t. l. ob 8. uri zvečer v Ljubljani v prostorih Strokovne komisije. Dnevni red: 1. Poročilo odbora, 2. poročila nadzorstva, 3. sklepanje o računskem zaključku za l. 1929, 4. sklepanje o proračunu za l. 1930, 5. določitev članarine za l. 1930, 6. sklepanje o knjižnem programu za l. 1930, 7. razno.

Ljubljana.

Rodbinska tragedija. Magistratni sluga Josip Jontes v Ljubljani je v pondeljek zjutraj ob štirih nenadoma vstal, hodil po sobi in ko ga je žena vprašala, kaj išče, je vzel revolver izpod vzglavnice in jo ustrelil. Žena je že umrla. Hčerka in mlajši sin sta priskočila na pomoč. Jontes pa je obstrlel hčer v hrbet in mlajšega sina v roko, ko mu je hotel iztrgati revolver. Iz sosednje sobe priskoči starejši sin in izvije očetu revolver. Jontes se je potem zaklenil v stranišče. Mlajši sin pa je odšel na policijo po pomoč. Jontes si je skušal za majhnim nožem prerezati vrat in je močno krvavel, ko je komisija vlomila vrata. Jontes je bil aretiran, ranjenci pa odpeljani v bolnišnico. Jontes je ostal ves čas popolnoma miren. Izpovedal je, da je dejanje izvršil iz obupa. Tri otroke ima nezaposlene, zlasti pa ga je bolelo, da so mu sina izključili pred meseci iz šole. Prej je bil Jontes v službi pri mestni zastavljalnici, pred kratkim pa so ga premestili k upravni uradu kot dostavjalca. Njegovi domači trdijo, da je to bil zanj najhujši moralni udarec. Vsekakor pa kaže ta rodbinska tragedija, kakšne so današnje socialne razmere, ki razjedajo živce nešteti ljudi do obupa.

Maribor.

Zvišana trošarina na vino in pivo in ukinitve davščine za nočni obisk gostiln ter na gostilniški račun. Banska uprava Dravske banovine v Ljubljani je odobrila sklep občinske uprave z dne 27. marca 1930 ter dovolila, da pobira mestna občina Maribor, počenši z dnem obvestitve točilcev o tem dovoljenju, zvišano trošarino na vino Din 1.50 od litra, na pivo Din 1.— od litra. Z ozirom na gornje odobrenje se začne zvišana trošarina pobirati počenši z dnem 27. maja 1930. Obenem se ukine davščina na nočni obisk gostiln in gostilniške račune.

Pasji davek. Lastniki psov se opozarjajo, da je plačati pri mestni bla-

gajni do 30. junija 1930 za vsakega nad dva meseca starega psa letno pristojbino Din 100.— ter pasjo znamko za Din 2.50, pri čemur psi-čuvaji niso izvzeti. Po 1. juliju se bode neplačani davek z zapadlo globo v iznosu Din 100.— po mestnem eksekutorju izterjal.

Delovanje rešilnega oddelka v Mariboru v marcu in aprilu 1930. V mesecu marcu t. l. je rešilni oddelk posredoval v 161 slučajih. Za izvršitev tega dela je bilo treba 409 moških 7990 minut oziroma skozi 3 dni, 13 ur in 10 minut. Rešilni oddelk je nudil pomoč 84 moškim in 77 ženskam. V 127 slučajih je prišel rešilni avto na pomoč, medtem ko je bila v 34 slučajih le prva pomoč z obvezami potrebna.

Celje.

Zadružni dan je sklenilo celjsko delavstvo privediti na prvo nedeljo meseca julija kolikor možno slovesno. Na predvečer je predviden na Starem gradu kres. Krajevni odbor Kodesa je sklenil pritegniti k praznovanju tega dneva vse celjske delavske zadruge in strokovne organizacije, kakor tudi »Svobodo«. Podrobnosti bomo priobčili pravočasno, delavstvo pa opozarjamo že sedaj na pripravljajočo se proslavo zadružnega dneva.

Gaberje.

Cesta iz Aškerčeve ulice na Mariborsko cesto bo skoraj gotova. Ne bilo bi pa treba čakati na njeno izgotovitev, temveč bi bilo zelo lepo, če bi se merodajni faktorji te ali one občine pobrigali in čimprej ukrenili, da se tisto smetišče ob tej novi cesti nasproti Rebekove tovarne primerno preuredi event. zasiplje. Tam se nahaja razna ropotija in smeti, ki ne napravljajo posebno lepega utisa na številne pasante Mariborske ceste. Tuji, ki prihajajo po tej cesti z avtomobili, smatrajo ta jarek kvečjemu kot primeren »vodnik« v druge razmere v naših krajih.

Prodajalna Kodesa v Gaberju se je te dni zatvorila in njeno poslovanje preneslo v celjsko prodajalno. V istem posloju se namreč nahajajo tudi obratni prostori I. Celjske mizarске zadruge. Ta delavnica je potrebovala večje lokale za skladišče in prodajalno, ki jih pa ni bilo možno dobiti tako priročno. Zato je Konzumno društvo prepustilo svojo gabersko prodajalno tej mizarški zadrugi, inventar in blago se je pa preneslo v celjsko prodajalno. Konzumarje iz Gaberje pozivamo, da se naj ne strašijo par korakov več proti mestu, ampak naj gredo korajžno mimo vseh gaberskih trgovin v celjsko konzumno prodajalno, kjer bodo še boljše postreženi, kot se je moglo to vršiti doslej v majhnem gaberskem oddajališču. I. celjski mizarški zadrugi kot bratski zadrugi pa čestitamo k razmahu in ji želimo še večjega uspeha.

Zalog.

Poročilo o izvršeni reviziji občinske uprave po od bana določenih revizorjih. Na obč. seji dne 18. maja 1930 se je prebral tudi odlok kraljevske banske uprave No. 6163/1 z dne 21. aprila 1930, tičeč se revizije občinskega gospodarstva in računov občine Dev. Mar. v Polju. Odlok se glasi:

Na podlagi poročila o reviziji občinskega gospodarstva ondotne občine, ki sta jo izvršila tukajšnja uradnika dne 17., 18. in 19. februarja t. l., pripominjamo, odnosno odredjam nastopno:

1. Sedanji način shranjevanja blagajniške gotovine ni povsem v skladu s temeljnimi načeli glede upravljanja javnih denarjev. — Ni namreč umestno, da bi župan trajno sam shranjeval občinski denar, marveč naj se gleda na to, da bodo blagajniški prebitki, o katerih se ve, da ne bodo tekom krajše dobe porabljeni za redne izdatke, plodonosno in varno naloženi pri kakem denarnem zavodu.

Glede na sedanji nezadostno zavarovan občinski uradni lokal pa ne zahtevam, da bi moral biti občinski denar shranjen v občinski blagajni.

2. Pri podrobnem pregledu blagajniških knjig ob primerjavi računskih prilog z vknjižbami dohodkov in izdatkov, se niso ugotovili bistveni manjivosti. — Tudi način, kakor se vodijo blagajniške in pomožne knjige, smatram za zadovoljiv.

Nepotrebno in tudi neumestno pa je, da se vodi blagajniški dnevnik pokopališkega zaklada, ki se upravlja ločeno od drugega občinskega premoženja. — izven občinskega urada po tretji osebi.

Ta zaklad tvori sestaven del občinskega gospodarstva, ker je pokopališče občinsko, zato spada tudi ta uprava k direktnim poslom županstva. — Blagajna pokopališkega zaklada z blagajniško knjigo vred naj se prenese k županstvu, ker ima itak posej s pokopališčem občinski tajnik ter sprejema za to poseben honorar iz pokopališkega zaklada.

3. Nezadostno je pobiranje občinskih taks, ki so lahko večji vir dohodkov za občino in za njen ubožni zaklad.

Občinski odbor naj revidira sedanjo takšno tarifo in naj sklepa o reguliranju občinskih taks na podstavi uredbe bivše ljubljanske oblastne skupščine z dne 14. novembra 1928. leta, odnosno s to uredbo sklenjene taksne tarife, proglašene v »Samoupravi« z dne 19. januarja 1929. leta, štev. 3/12. Občinske takse morajo biti za vse občane v enakih višinah — sklenjene v fiksnih zneskih — točno po besedilu taksne tarife.

(Dalje prihodnjič.)

Jesenice.

Smrt med mladino. Nekaj zelo žalostnega je, da imamo te dni na Jesenicah kar štiri smrtne slučaje mladih ljudi. Za smrtjo L. Globočnikove, umorom L. Kočarja, smrtjo 17 letnega dekleta R. Šlibarjeve, je za slepičem umrl 23 letni Ludvik Vilman, zaposlen kot natak v Ljubljani. Kako zelo žalostno je, če umrje mlad človek, sin delavskih staršev, ki le z največjo težavo

vzgoje svoje otroke. Kje ga izučje, potem pride vojaščina, ko pa kaže morda na bolje, se oglasi bolezen in smrt. Pokopane so nade, zavrženi mladi napori in le žalost domaćih še ostane.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Krajevna protituberkulozna liga se je ustanovila v nedeljo, dne 18. t. m. G. dr. Pirnat je v svojem govoru obrazložil važnost in pomen te ustanove, nakar je bil izvoljen naslednji pripravljalni odbor: Za predsednika g. Anton Kasjak, posestnik, Odborniki: gg. Avgust Löschnigg, industrijec, Lavrič Stanko, šolski upravitelj, Maks Lamprecht, župan, Pernat Alfonz, posestnik in trgovec, dr. Pirnat, dr. Fasching, ga. Kasjak in gdč. Jevšenjak, učiteljici, Ivan Oblak, župnik, Nadrah Ignacij, župnik v M. Puščavi, Andrej Hauptman, župan, Urbanc Jakob, veleposestnik, Heinschko, trgovec, Peitler Franc in Jurij, posestnika in dr.

„Prijatelj prirode“.

Izlet na Golico.

»Prijatelj Prirode«, »Svoboda« in **konvinarska strokovna organizacija** vabijo vse člane in prijatelje 1. junija na velik izlet na Golico, ki je najkrajša sedaj, ko je vsa bela v razcvetelih narcisih. Z vrha je najlepši razgled na še zasnežene Julijske Alpe, na Koroško itd. Pot je lahka in traja pri počasni hoji štiri ure tako, da lahko vzamete s seboj tudi otroke od 10. leta dalje. Izleta se udeležijo sodrugi iz Ljubljane, Lesc, z Jesenic (najbrže z godbo), z Javornika (pevci), iz Hrastnika in brčkone tudi iz Zagreba in Maribora. Iz Ljubljane je odhod s prvimi turistovskimi vlakom ob 5.28 zjutraj. Kupite turistovske karte, ki so za polovično ceno in veljajo za vožnjo tja in nazaj! Na Jesenicah jih torej ne smete oddati. **Izpred jeseniškega kolodvora**, kjer počakajo domačini na prihod turistovskega vlaka, bo skupen odhod na Golico. Če bi deževalo, se ta izlet preloži na nedeljo 8. junija.

Delavski šport.

Novi odbor S. K. »Svobode« v Mariboru je po vsestranskem razmotrivanju sklenil, ustanoviti lahko-atletsko in pavalno sekcijo. Delavke in delavci, ki imajo veselje, oziroma namen gojiti to panogovo športa, se vabijo na prvi tozadevni sestanek, ki se bo vršil v soboto, dne 31. maja, ob 20. uri v Ljudskem domu na Ruški cesti 7.

Zahvala. Podpisana se iskreno zahvaljujem »Splošni del. zvezi« za podarjeno mi podporo v znesku Din 400.— ob priliki smrti mojega moža Ignaca Vizentina, uslužbenega v mestni plinarni. — Marija Vizentin, Maribor, Stritarjeva ul. 7.

MALA NAZNANILA.

Elektrotehnična delavnica PRATTES & TRABI, Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Poceni ure, zlatnino in srebrnino ter vsa v to stroko spadajoča popravila pri **Albertu Eccarius** urar, Maribor, Slomškov trg 5

D. ROSINA Maribor, Vetrinjska ulica 26
nude najugodnejše nogavice, rokavice, čevlje, razne drobnine, vrvi, špago, papir, šolske potrebščine parfumerijo, košare, igrače i. t. d.

ČITAJTE! novo izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

LIPUŠ IGNAZ

mehanična delavnica za šivalne stroje in kolesa izdelava prvovrstna po najnižjih cenah.

MARIBOR, KOROŠKA CESTA 90.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**

14 karatno originalno ameriansko

zlato nalivno pero

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio-welt«. Naroča se Administration der »Radio-welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. — Oglejte si izložbe.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, kolesa, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

PETELIN, Maribor, Glavni trg 4.

Knjigoveznico

Ljudske tiskarne v Mariboru toplo priporočamo vsakomur!

Veže trgovske knjige, revije, knjige za zasebnike, knjižnice itd. po zmerni ceni in v lepi ter solidni izpeljavi

Maribor, Sodna ulica 20

Pozor birmanci!

Konfekcijska trgovina

Žiga Weiss

Celje-Gaberje 3 (v hiši g. Plevčak)

priporoča raznovrstne zgotovljene obleke v vsaki velikosti in po najnižji ceni že od 100 Din naprej. Lastno izdelovanje oblek po meri in najnovejšem kroju. — Oglejte si pred nakupom našo žalogo!

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.